

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3To/10/2020
Identifikačné číslo spisu: 9520100030
Dátum vydania rozhodnutia: 27.10.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Ivetta Macejková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:9520100030.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Ivety Macejkovej, PhD., LL.M. a sudcov JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Petra Kaňu v trestnej veci obžalovaného Mgr. R.W. a spol., pre pokračovací zločin poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločenstiev podľa § 261 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona a iné, na verejnom zasadnutí konanom 27. októbra 2021 v Bratislave o odvolaní prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, sp. zn. PK-1T/5/2020 z 22. júna 2020, takto

rozhodol:

Podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie prokurátora Úradu Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky s a z a m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku (ďalej aj „súd prvého stupňa“) sp. zn. PK-1T/5/2020 z 22. júna 2020, bol obžalovaný Mgr. R.W. uznaný za vinného zo spáchania pokračovacieho zločinu poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločenstiev podľa § 261 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona spolupáchatelstvom podľa § 20 Trestného zákona sčasti dokonanej a sčasti v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona v znení platnom do 30. júna 2016 a pokračovacieho zločinu subvenčného podvodu podľa § 255 ods. 1, ods. 2, ods. 5 Trestného zákona, sčasti dokonanej a sčasti v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona v znení platnom do 31. decembra 2015 pre skutok podrobne rozvedený vo výrokovej časti v bode A rozsudku súdu I. stupňa.

Za to súd I. stupňa obžalovanému uložil podľa § 261 ods. 4 Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona, § 36 písm. j), písm. k), písm. l), písm. n) Trestného zákona, § 37 písm. h), § 39 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona, § 41 ods. 1 Trestného zákona účinného do 30. júna 2016 úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky, výkon ktorého bol podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, § 51 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2015 podmienčne odložený s probačným dohľadom nad správaním obžalovaného v skúšobnej dobe v trvaní 5 (päť) rokov.

Podľa § 51 ods. 2, ods. 4 písm. g) Trestného zákona v znení platnom do 31. decembra 2015

obžalovanému uložil povinnosť podrobiť sa v súčinnosti s probačným a mediačným úradníkom výchovnému programu, súčasťou ktorého bude účasť na jednom hlavnom pojednávaní v prvých dvoch rokoch skúšobnej doby a účasť na druhom hlavnom pojednávaní v ďalších troch rokoch skúšobnej doby, predmetom ktorých pojednávaní bude trestná činnosť podľa § 261 Trestného zákona.

Proti vyššie označenému rozsudku súdu I. stupňa podal riadne a včas odvolanie prokurátor Úradu Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej aj „prokurátor“) vo výroku o treste v neprospech obžalovaného a navrhol podľa § 321 ods. 1 písm. d), písm. e) Trestného poriadku, § 321 ods. 3 alinea prvá veta Trestného poriadku rozsudok súdu I. stupňa vo výroku o treste obžalovaného zrušiť ako aj na neho nadväzujúce ďalšie rozhodnutia podľa § 51 Trestného zákona o spôsobe výkonu trestu a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku uložiť obžalovanému primeraný, spravodlivý a zákonný nepodmienečný trest odňatia slobody.

V písomných dôvodoch odvolania z 3. júla 2020 v znení doplnenia z 10. septembra 2020 uviedol, že nesúhlasí s výmerou uloženého úhrnného trestu a spôsobe jeho výkonu, pretože takto uložený trest považuje za neprimeraný rozsahu činu a výške spôsobenej škody. Obžalovaný sa v priebehu prípravného konania k trestnej činnosti nepriznával a až po prednese obžaloby urobil vyhlásenie o vine podľa § 257 Trestného zákona a neskôr pristúpil k dobrovoľnej náhrade škody. Aj keď je súhrn poľahčujúcich okolností prevažujúcimi nad priťažujúcimi okolnosťami podľa § 37 písm. h) Trestného zákona, pre rozhodnutie o výmere trestu odňatia slobody podľa právnej kvalifikácie podľa § 261 ods. 4 Trestného zákona účinného do 30. júna 2016 je dolná hranica trestnej sadzby pre uloženie trestu odňatia slobody 7 (sedem) rokov. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že činnosťou predovšetkým obžalovaného v mene spoločnosti R., s. r. o. ako prijímateľa nenávratného finančného príspevku bolo požiadané (najmä predkladaním nepravdivých a nesprávnych údajov) o vyplatenie nenávratného finančného príspevku v úhrnnej výške 498.266,64 €, z ktorej bol tento priebežne vyplácaný až do sumy 363.290,85 €. Vyplatenú sumu nenávratného finančného príspevku, v časti týkajúcej sa finančných prostriedkov Európskej únie (požadovanej v úhrnnej sume 423.526,64 €) predstavoval objem v celkovej výške 308.797,23 €. Vo vzťahu k finančným prostriedkom, o ktoré bolo pomerne žiadané v celkovej sume 74.740,- €, vyplateným poskytovateľom zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky v celkovej sume 41.516,41 € bola v dôsledku podvodného konania predkladaním nepravdivých dokladov vyplatená peňažná čiastka 21.270,04 € a defraudáčného konania nevrátením nezúčtovanej vyplatenej zálohy peňažná suma 20.246,37 €.

Trest uložený obžalovanému nie je v súlade s jeho účelom, generálnou ani individuálnou ochrannou a preventívnou funkciou podľa § 34 ods. 1 Trestného zákona, nezodpovedámiere jeho zavinenia a rozsahu spôsobeného škodlivého následku a je neúmernejší v porovnaní s uloženými trestami ostatným obžalovaným. Podľa lustrácie je obžalovaný v súčasnosti trestne stíhaný v inom trestnom konaní pred Úradom Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky pod sp. zn. VII/1/Gv/41/20/1000 za rovnaké trestné činy poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločností podľa § 261 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona a subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona.

V záverečnej reči prokurátor navrhoval uložiť obžalovanému úhrnný trest odňatia slobody, hoci pod dolnú hranicu trestnej sadzby, 7 (sedem) rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s miernym stupňom stráženia, čo znamená, že navrhoval uloženie nepodmienečného trestu, a to s ohľadom na osobné pomery obžalovaného a zjavný nepomer medzi trestami uloženými jednotlivým obžalovaným.

Obžalovaný Mgr. R.W. sa k odvolaniu prokurátora vyjadril prostredníctvom obhajcu JUDr. Jozefa Madeja, advokáta v Bratislave, písomnými podaniami zo 16. júla 2020, 21. septembra 2020 a navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie prokurátora ako nedôvodné zamietol.

Obžalovaný Mgr. R.W. uviedol, že ku skutku sa priznal, oľutoval protiprávne konanie, vzniknutú škodu nahradil, spolupracoval a napomáhal príslušným orgánom pri objasňovaní trestnej činnosti. Uviedol, že v

priebehu prípravného konania boli vyjadrenia v intenciách, ktoré mu poradil pôvodný právny zástupca. Po zmene obhajcu obžalovaného tento ho poučil o možnostiach postupu v rámci trestného konania a v prvom možnom momente uhradil celú vzniknutú škodu, teda výlučne on, a to aj za všetkých ostatných spoluobžalovaných, a to aj napriek tomu, že minimálne časť vzniknutej škody bola spôsobená bez jeho priameho zavinenia. Prokurátor v žiadnom verbálnom ani písomnom vyjadrení počas trestného konania nepoukazoval a nehodnotil negatívne ako pristupoval k trestnému konaniu a ako využíval svoje zákonné práva v rámci trestného konania, nikdy nekomentoval ani nehodnotil vyhlásenie o vine podľa § 257 Trestného poriadku a ani nepoukazoval na to, že činnosťou predovšetkým obžalovaného v mene spoločnosti R., s.r.o. malo dôjsť k spáchaniu trestného skutku. Zo spisového materiálu je zrejmé, o aké konanie išlo a tiež miera pričinenia jednotlivých osôb na spáchaní skutku, pričom tieto skutočnosti súd I. stupňa citlivo zvažil. V zmysle zásad trestného konania má uložený trest plniť najmä ochranu spoločnosti. Súd I. stupňa posúdil dôsledky konania. Obžalovaného mrzí, že prokurátor najprv ponechal uloženie trestu na úvahe súdu I. stupňa a vzápätí takéto rozhodnutie napadol odvolaním. Uviedol, že pokiaľ sa jedná o druh a výšku uloženého trestu, prokurátor v priebehu trestného konania ani pri záverečnej reči nežiadal uložiť nepodmienečný trest odňatia slobody, ale druh a výšku trestu ponechal na úvahe súdu I. stupňa. Pokiaľ teda prokurátor mal takéto ambície od začiatku, mal ich včas prezentovať v rámci riadneho konania, pretože v tomto štádiu sa návrh prokurátora vo vyjadrení javí ako prísne formalistický. Obžalovaný nikdy nepopieral, že nebol trestne stíhaný aj v inom konaní, avšak právoplatne odsúdený v čase vyhlásenia rozsudku súdu I. stupňa nebol. Z priloženej lustrácie v GP SR vyplýva, že zo 7 záznamov bolo trestné stíhanie zastavené v štádiu prípravného konania a v ďalších súdne konanie neprebíha. K dnešnému dňu obžalovaný právoplatne odsúdený nebol za žiadny trestný čin, t. j. hľadá sa na neho ako na doposiaľ netrestaného.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „Najvyšší súd SR“) ako súd odvolací preskúmal v zmysle § 317 ods. 1 Trestného poriadku zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého rozsudku ako i správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo, pričom mal na zreteli aj povinnosť prihliadať na všetky prípadné chyby, ktoré neboli odvolaniami vytýkané, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku a zistil, že odvolanie prokurátora bolo podané v zákonom stanovenej lehote, oprávnenou osobou, avšak dospel k záveru, že odvolanie prokurátora nie je dôvodné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmaním spisu zistil že v konaní, ktoré predchádzalo napadnutým výrokom rozsudku, sa postupovalo podľa príslušných ustanovení Trestného poriadku. Obžalovaný Mgr. R.W. v prítomnosti svojho obhajcu vyhlásil, že je vinný zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe [§ 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku]. Na následne položené otázky podľa § 333 ods. 3 písm. c), d), f), g), h) Trestného poriadku odpovedal spôsobom „áno“. Súd I. stupňa po vyjadrení prokurátora prijal vyhlásenie obžalovaného Mgr. R.W. a rozhodol, že dokazovanie v rozsahu, v akom obžalovaný priznal spáchanie skutku nevykoná a vykoná dôkazy súvisiace s výrokom o treste a náhrade škody.

V týchto súvislostiach je potrebné uviesť, že vyhlásenie obžalovaného o vine zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe je neodvolateľné. V tomto rozsahu ani nemožno obžalovaným napádať odvolaním výrok o vine urobený na podklade takéhoto vyhlásenia. Ak súd I. stupňa vyhlásenie obžalovaného Mgr. R.W. prijal, následné skúmanie viny, resp. jeho kvalifikačnej podoby vo vzťahu k dotknutým skutkom by totiž popieralo zmysel a obsah predchádzajúceho uznania viny a prijatia tomu zodpovedajúceho vyhlásenia súdom I. stupňa. Súd I. stupňa konanie obžalovaného Mgr. R.W. v bode A výroku rozsudku kvalifikoval ako pokračovací zločin poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločenstiev podľa § 261 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona spolupáchatelstvom podľa § 20 Trestného zákona sčasti dokonaný a sčasti v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona v znení platnom do 30. júna 2016 a ako pokračovací zločin subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 2, ods. 5 Trestného zákona sčasti dokonaný a sčasti v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona v znení platnom do 31. decembra 2015.

Proti výroku o treste podal odvolanie prokurátor. Prokurátor namietal neprimeranosť trestu k rozsahu

činu a výške spôsobenej škody, poukázal na aktuálne vedené trestné stíhania a navrhol uložiť obžalovanému Mgr. R.W. nepodmienečný trest odňatia slobody, ktorý by mal byť spravodlivý, primeraný a zákonný.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, na základe podaného odvolania, preskúmal celý výrok o treste napadnutého rozsudku súdu I. stupňa.

Podľa § 41 ods. 1 Trestného zákona, ak súd odsudzuje páchatel'a za dva alebo viac trestných činov, uloží mu úhrnný trest podľa toho zákonného ustanovenia, ktoré sa vzťahuje na trestný čin z nich najprisnejšie trestný.

Podľa § 261 ods. 1 Trestného zákona, kto použije alebo predloží falšovaný, nesprávny alebo neúplný výkaz alebo doklad, alebo neposkytne povinné údaje, a tým umožní protiprávne zadržanie finančných prostriedkov alebo iných aktív pochádzajúcich z rozpočtu Európskej únie, z rozpočtu spravovaného Európskou úniou alebo v mene Európskej únie alebo použitie týchto prostriedkov alebo aktív na iný ako určený účel, potrestá sa odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky.

Podľa § 261 ods. 4 písm. a) Trestného zákona odňatím slobody na sedem až dvanásť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 a spôsobí ním škodu veľkého rozsahu.

Podľa § 38 ods. 2 Trestného zákona pri určovaní druhu trestu a jeho výmery musí súd prihliadnuť na pomer a mieru závažnosti poľahčujúcich okolností a priťažujúcich okolností.

Podľa § 38 ods. 3 Trestného zákona, ak prevažuje pomer poľahčujúcich okolností, znižuje sa horná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu.

Podľa § 36 Trestného zákona poľahčujúcou okolnosťou je to, že páchatel'

j) viedol pred spáchaním trestného činu riadny život,

k) pričínil sa o odstránenie škodlivých následkov trestného činu alebo dobrovoľne nahradil spôsobenú škodu,

l) priznal sa k spáchaniu trestného činu a trestný čin úprimne oľutoval,

n) napomáhal pri objasňovaní trestnej činnosti príslušným orgánom, alebo

Podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona, ak súd vzhľadom na okolnosti prípadu alebo vzhľadom na pomery páchatel'a má za to, že by použitie trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom bolo pre páchatel'a neprimerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania, možno páchatel'ovi uložiť trest aj pod dolnú hranicu trestu ustanoveného týmto zákonom.

Podľa § 39 ods. 2 písm. a) Trestného zákona súd môže znížiť trest pod dolnú hranicu trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom aj vtedy, ak odsudzuje páchatel'a za prípravu na zločin alebo za pokus trestného činu a ak vzhľadom na povahu a závažnosť prípravy alebo pokusu má súd za to, že použitie trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom by bolo pre páchatel'a neprimerane prísne a na ochranu spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania.

Podľa § 39 ods. 3 písm. d) Trestného zákona pri ukladaní trestu pod zákonom ustanovenú trestnú sadzbu však súd nesmie uložiť trest odňatia slobody kratší ako dva roky, ak je v osobitnej časti tohto zákona dolná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody aspoň päť rokov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v súvislosti s výrokom o treste napadnutého rozsudku poznamenáva, že súd I. stupňa uložil obžalovanému trest, ktorý zodpovedá všetkým pravidlám dôležitým pri ukladaní trestu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že medzi také pravidlá v prvom rade patrí ustanovenie § 34 ods. 1 Trestného zákona zakotvujúce účel trestu, podľa ktorého trest má zabezpečiť ochranu

spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov; trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatela spoločnosťou.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zdôrazňuje, že trest je opatrením štátneho donútenia, ktoré v mene štátu na základe, a v medziach zákona, ukladajú sudy páchatelovi za spáchaný trestný čin. Trest ako právny následok trestného činu môže priamo postihnúť len páchatela trestného činu tak, aby bol zabezpečený čo najmenší vplyv na jeho rodinu (§ 34 ods. 3 Trestného zákona). Trest je jedným z prostriedkov na dosiahnutie účelu Trestného zákona. Tým je určená aj jeho funkcia v tých smeroch, v ktorých má pôsobiť zákon na ochranu spoločnosti jednak pred páchatelom trestného činu, voči ktorému sa prejavuje prvok represie (zabráneniu v trestnej činnosti) a prvok individuálnej prevencie (výchovy k riadnemu životu - rehabilitácia), a jednak aj voči ďalším členom spoločnosti - potencionálnym páchatelom, voči ktorým sa prejavuje prvok generálnej prevencie (výchovne pôsobenie trestu na ostatných členov spoločnosti). Ochrana spoločnosti sa teda uskutočňuje dvoma prvkami, a to prvkom donútenia (represia) a prvkom výchovy. Oba prvky sa uplatňujú v zásade súčasne v každom treste, pričom treba mať na zreteli dôležitosť vzájomného pomeru medzi trestnou represiou a prevenciou.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ďalej zdôrazňuje, že ochrana spoločnosti pred páchatelmi trestných činov, vrátane ochrany práv a slobôd jednotlivých občanov, robí z trestu prostriedok „sebaobrany“ spoločnosti pred trestnými činmi. Trest pritom nesmie byť prostriedkom na riešenie iných spoločenských problémov. Preto Trestný zákon vychádza z myšlienky, že základným účelom a cieľom trestu je ochrana spoločnosti pred trestnými činmi a pred ich páchatelmi.

Individuálna prevencia spočíva vo vytvorení podmienok na výchovu odsúdeného na to, aby viedol riadny život.

Generálna prevencia má zabezpečiť nielen odradenie ostatných potencionálnych páchatelov od páchania trestných činov, ale i utvrdenie pocitu právnej istoty a spravodlivosti u ostatných členov spoločnosti.

Spravodlivé a včasné uloženie trestu dáva ostatným členom spoločnosti najavo, že konanie, za ktoré bol uložený trest, je protiprávne a nežiaduce. Váruje ich pred páchaním trestnej činnosti a posilňuje pocit právnej istoty a právneho štátu. Trestný zákon vychádza z jednoty individuálnej a generálnej prevencie, pričom obe tieto zložky sa navzájom dopĺňajú a podmieňujú. Disproporcia medzi jednotlivými druhmi prevencie v zásade vedie k nedostatočnému výchovnému pôsobeniu trestu tak na páchatela trestného činu ako i na ostatných členov spoločnosti.

Trest samozrejme musí vyjadrovať aj morálne odsúdenie páchatela spoločnosťou. V treste je teda obsiahnuté aj spoločenské odsúdenie, negatívne hodnotenie páchatela a jeho činu, ale tak právne ako aj etické.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ďalej uvádza, že ďalším ustanovením, ktoré musí súd aplikovať pri úvahách týkajúcich sa ukladania trestu je § 34 ods. 4 Trestného zákona, podľa ktorého pri určovaní druhu trestu aj jeho výmery súd prihliadne najmä na spôsob spáchania činu a jeho následok zavinenie, pohnútku, príťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a na osobu páchatela, jeho pomery a možnosť jeho nápravy.

Výmerou trestu sa rozumie nie len určenie trestu v rámci sadzby tam, kde je trest takto kvantifikovaný, ale aj určenie rôznych modalít alebo obsahu trestov, ak je toto určenie vyhradené súdu (napr. určenie druhu a rozsahu zakázanej činnosti, rozsahom majetkom, ktorý prepadá v prospech štátu a pod.). Práve rozpätie zákonom stanovenej trestnej sadzby pri určitých trestoch umožňuje a zároveň ukladá súdu povinnosť individualizovať ukladany trest. Súd je povinný vo výmere uloženého trestu zohľadniť všetky okolnosti uvedené v ustanovení § 34 ods. 4, ods. 5 Trestného zákona.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ďalej uvádza, že osobu páchatela treba hodnotiť vo všetkých súvislostiach v rámci hodnotenia. Nemožno obísť ani možnosť jeho nápravy. Úsudok o možnosti

nápravy páchatel'a si súd vytvára z veľkej časti už na základe hodnotenia povahy a závažnosti spáchaného trestného činu pri náležitom zhodnotení osoby páchatel'a. Možnosť nápravy páchatel'a konkretizuje jeho osobu vo všetkých zásadných súvislostiach.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ďalej zdôrazňuje, že z hľadiska posúdenia možnosti nápravy páchatel'a má veľký význam celkový spôsob jeho života a jeho správanie pred spáchaním trestného činu a jeho postoj k spáchanému trestnému činu. Záver súdu o možnosti nápravy páchatel'a musí byť vždy v plnom súlade s ochranou, ktorú súd uložením trestu poskytuje záujmom spoločnosti, štátu a občanom pred útokmi páchatel'ov trestných činov a výchovným pôsobením na ostatných členov spoločnosti. Navyše pri ukladaní trestov treba zároveň vychádzať zo spojenia a vzájomnej vyváženosti dvoch princípov, a to z princípu zákonnosti trestu a z princípu individualizácie trestu. Trest musí byť úmerný k spáchanému trestnému činu (zásada proporcionálnosti trestu), úmernosť trestu okrem iného určujú aj pohnútky páchatel'a a možnosti jeho nápravy.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ďalej uvádza, že súd I. stupňa postupoval v súlade s vyššie uvedenými zásadami ukladania trestov, keď obžalovanému Mgr. R.W. uložil úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky, pričom výkon tohto trestu podmieniene odložil s probačným dohľadom nad správaním obžalovaného na skúšobnú dobu 5 (päť) rokov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na to, že s ohľadom na všetky skutkové i právne okolnosti prípadu zohľadniac aj osobu obžalovaného možno konštatovať, že podmienený trest odňatia slobody uložený obžalovanému Mgr. R.W. splní svoj účel ako z hľadiska generálnej, tak i individuálnej prevencie trestu, pričom uložený trest považuje Najvyšší súd Slovenskej republiky za spravodlivý a súladný so zákonom, pričom je nepochybné, že obžalovaný Mgr. R.W. sa dobrovoľne priznal k spáchanému skutku, svoje konanie oľutoval, pomáhal pri objasňovaní trestnej činnosti a čo je právne významné, nahradil v celom rozsahu škodu a to aj za ďalších spoluobžalovaných (č. l. 9214b a nasl. spisu).

Najvyšší súd Slovenskej republiky zároveň dospel k záveru, že u obžalovaného Mgr. R.W. je možné, s ohľadom na všetky okolnosti prípadu, ukladať trest za použitia ustanovenia § 39 ods. 1 Trestného zákona.

Uvádza, že páchatel', ktorý sa prizná k trestnému činu a jeho spáchanie úprimne oľutuje (v predmetnej veci vo vzťahu k obžalovanému je to splnené), prejavuje tým istú dávku racionality (zväčša pod ťarchou dôkazov), ale aj uvedomelosti. Nielenže tak formálne „získava" poľahčujúcu okolnosť, ale je aj v materiálnom očakávaní zmierlivejšieho prístupu súdu k nemu, pri ukladaní trestu. Ak navyše obžalovaný prizná svoju vinu pred začatím procesu dokazovania na hlavnom pojednávaní, čo bolo aj splnené (prvý termín hlavného pojednávania dňa 27. novembra 2018 - č. l. 8795 a nasl. spisu), nepochybne tak koná v snahe získať ďalší benefit a to možnosť uloženia trestu pod dolnú hranicu trestnej sadzby.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na to, že: „Ak možno páchatel'ovi trestného činu, pri uzavretí a schválení dohody o vine a treste, mimoriadne znížiť trest podľa § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona, teda v situácii vopred dohodnutého trestu, možno ust. § 39 ods. 1 Trestného zákona o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody použiť aj v prípade priznania viny podľa § 257 ods. 1 písm. b), písm. c) Trestného poriadku (po prijatí takéhoto vyhlásenia súdom), keďže páchatel' neodvolateľne prijal všetky právne účinky uznania viny, dokonca bez toho, aby bolo akýmkoľvek spôsobom predznamenané rozhodnutie súdu o druhu a výmere uloženého trestu" (stanovisko č. 44 uverejneného v zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky č. 5/2017).

Z vyššie uvedeného vyplýva, že už samotné priznanie viny podľa § 257 ods. 1 písm. b), Trestného poriadku, možno považovať za okolnosť prípadu podľa § 39 ods. 1 Trestného poriadku.

Obžalovaný priznaním viny (§ 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku) významným spôsobom „uľahčuje" prácu prokurátorovi a súdu v ďalšom procesnom postupe, najmä ak ide o rozsiahlu vec, náročnú na dĺžku konania a rozsah predpokladaného dokazovania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ďalej uvádza, že úplné priznanie sa obžalovaného k trestnej činnosti, jej úprimné oľutovanie, pomoc orgánom činným v trestnom konaní pri dokumentovaní ich trestnej činnosti, uľahčenie práce prokurátorovi a súdu vo forme priznania viny a tak zmiernenia rozsahu dokazovania, sú v súhrne takými okolnosťami prípadu, ktoré odôvodňujú zhovievavejší prístup súdu pri ukladaní trestu a možno ich zaradiť pod ustanovenie § 39 ods. 1 Trestného zákona.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by bránili v prípade obžalovaného aplikovať ustanovenie § 39 ods. 1 Trestného zákona.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zároveň dospel k záveru, že je nielen možné, ale aj vhodné, aplikovať pri ukladaní trestu obžalovanému ustanovenie § 39 ods. 1, ale aj ods. 2 písm. a) Trestného zákona, pretože časť konania obžalovaného sa realizovala v štádiu pokusu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa preto úplne stotožnil s rozhodnutím súdu I. stupňa pri viazanosti obmedzeniami podľa § 39 ods. 3 písm. d) Trestného zákona tak, aby trest odňatia slobody nebol kratší ako 2 (dva) roky, keď dolná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody je aspoň 5 rokov. V prejednávanej veci je trestná sadzba 7 (sedem) až 12 (dvanásť) rokov, pri aplikácii § 38 ods. 3 Trestného zákona, t. j. znížení hornej hranice trestnej sadzby o 1/3-inu, za existencie poľahčujúcich okolností trestná sadzba 7 (sedem) rokov až 10 (desať) rokov a 4 (štyri) mesiace.

Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že súd I. stupňa rozhodol správne vo výroku o treste odňatia slobody, keď obžalovanému uložil úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky a nepochybil ani pri rozhodovaní o podmieňanom odklade výkonu tohto trestu s uložením probačného dohľadu nad jeho správaním a skúšobnou dobou v trvaní 5 (päť) rokov.

Takýto druh a výmera trestu spravodlivo a objektívne zohľadňuje potreby a účel trestu z hľadiska generálnej a individuálnej prevencie a tiež potrebu morálneho odsúdenia obžalovaného spoločnosťou. V tomto smere nemožno vytknúť súdu I. stupňa ani povinnosť podrobiť sa výchovnému programu tak, ako bola sformulovaná vo výroku rozsudku [§ 51 ods. 4 písm. g) Trestného zákona v znení účinnom do 31. decembra 2015].

Najvyšší súd Slovenskej republiky dopĺňa, že pokiaľ súd I. stupňa uložil obžalovanému „len“ podmieňaný trest odňatia slobody, takéto rozhodnutie je možno považovať za zákonne, správne a spravodlivé, čo vyplýva nielen z podrobného odôvodnenia rozsudku súdu I. stupňa, ale aj z času, ktorý uplynul od spáchania skutku (skutky 2010 až 2012).

Najvyšší súd Slovenskej republiky s ohľadom na vyššie uvedené dospel k záveru o nedôvodnosti odvolania prokurátora v časti kde sa domáhal uloženia nepodmieňaného trestu odňatia slobody. Pokiaľ prokurátor v podanom odvolaní poukazoval na nepomer medzi uloženými trestami ostatným obžalovaným (poznámka ...všetci odsúdení mali uložené podmieňané tresty odňatia slobody na primeranú skúšobnú dobu...), Najvyšší súd SR opätovne konštatuje, že trest uložený páchatelovi musí spĺňať požiadavku individuálnej a generálnej prevencie, kde princíp individuálnej prevencie v sebe zahrňuje najmä to, že konkrétny trest uložený konkrétnemu páchatelovi musí dostatočne zohľadňovať jeho trestnú minulosť, ako aj všetky okolnosti spáchania skutku, čo splýva s tzv. individualizáciou trestu voči osobe páchatela. V rámci požiadavky primeranosti trestu zohráva významnú úlohu sudcovská individualizácia trestu, ktorá fakticky umožňuje naplnenie tejto požiadavky v konkrétnych prípadoch. Individualizácia trestu je prostriedkom dosiahnutia primeranosti trestu a základom tu nie je komparácia trestov jednotlivým obžalovaným.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí doplnil dokazovanie prečítaním aktuálneho odpisu registra trestov, lustráciou z GP SR a v tejto súvislosti pripomína, že vyvodzovanie právnych záverov len z aktuálnych dôkazných prostriedkov, týkajúcich sa osoby obžalovaného je v súlade so zásadou náležitého zistenia skutkového stavu veci, ktorá je nevyhnutným a základným predpokladom pre spravodlivé rozhodnutie súdu (§ 1 Trestného poriadku). Požiadavke náležitého zistenia skutkového stavu veci v zmysle § 2 ods. 10 Trestného poriadku v súvislosti s posudzovaním osoby obžalovaného, jeho

pomerov a možnosti nápravy, zodpovedajú len také zistenia, ktoré vychádzajú z aktuálnych listinných dôkazných prostriedkov (odpisu registra trestov, výpisov z evidenčnej karty vodiča, správ z evidencie priestupkov, správ o pomeroch mladistvého a podobne) spravidla nie starších ako tri mesiace.

Uvedené dôkazné prostriedky overujú stav do okamihu ich podania. Postupom času však strácajú svoju výpovednú hodnotu, stávajú sa neaktuálne a v dôsledku toho nemôžu byť použité v neobmedzenom časovom rozsahu. Vzhľadom na ich časovo ohraničenú použiteľnosť je potrebné tieto dôkazné prostriedky najneskôr po troch mesiacoch aktualizovať tak, aby aspoň primerane dokumentovali aktuálne správanie obžalovaného v čase rozhodovania súdu. Zistenie aj reálneho obrazu o správaní sa obžalovaného po čine je významné pre určenie správneho druhu trestu a jeho výmery podľa § 34 ods. 4 Trestného zákona.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dopĺňa, že z vyžiadanej lustrácie registra trestov ku dňu 27. októbra 2021 vyplýva, že obžalovaný nemá záznam v odpise registra trestov a preto sa na neho hľadí akoby nebol odsúdený a považuje sa za bezúhonnú osobu.

Pokiaľ v podanom odvolaní prokurátor upriamuje pozornosť na trestné stížanie, ktoré sa vedie proti obžalovanému Mgr. R. X. (lustrácia v GP SR), konkr. uznesenie o vznesení obvinenia, č. k. ČVS: PPZ-719/NKA-FP-BA-2015 z 16.2.2016, obžaloba č. k. VII Gv 41/20/1000-9 z 31.8.202, tieto nemohol v tomto smere Najvyšší súd SR zohľadniť, a to v súlade s prezumpciou neviny obžalovaného. Najvyšší súd SR konštatuje, že by mohol nastať taký nežiaduci stav, že súd by prihliadol na vedené trestné stížanie pri uložení trestu, avšak následne trestné stížanie by skončilo inak ako právoplatným odsudzujúcim rozsudkom, avšak táto skutočnosť by sa už bezo zmeny odzrkadlila v tomto konaní vo výroku o treste.

Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že takýto prístup je neakceptovateľný.

Najvyšší súd Slovenskej republiky so zreteľom na vyššie uvedené a k tomu, že súd I. stupňa nepochybil ani vo výroku o náhrade škody (viď vysvetľujúcu právnu argumentáciu súdu I. stupňa v odôvodnení napadnutého rozsudku) rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.